

**T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ**

ESAS NO : 2024/78
KARAR NO : 2024/110
KARAR TR : 01/04/2024

ÖZET: Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağının iptali istemiyle açılan davada; adli yargı yerince verilen başvurunun reddine ilişkin karar, yargı yolu bakımından bir görevsizlik kararı niteliğinde bulunmadığından, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca REDDİ gerektiği hk.

KARAR

Davacı : K. M. N. A.
Vekili : Av. B. C. B.
Davalı : İstanbul Valiliği

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 28/07/2023 tarihinde ... ili, ... ilçesi, ... Mahallesi, ... Caddesi, ... istikametinde 34 ... 439 plakalı aracıyla seyir halindeyken, Y.S.O yönetiniindeki 34 ... 7713 plakalı aracın şerit ihlali yapması sonucu müvekkiline ait araca çarptığını ve aracında maddi hasar oluştuğunu, olayda müvekkilinin kusursuz olduğunu buna karşın kaza tespit tutanağının gerçeğe aykırı düzenlendiğini ifade ederek, meydana gelen trafik kazası neticesinde ... Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü B Bölgesi Trafik Ekipler Amirliğince düzenlenen, 28/07/2023 tarihli ve 173749 kaza sıra numaralı Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağının hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek, iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. İstanbul 4. Sulh Ceza Hâkimliği 11/08/2023 tarih ve D.İş. No. 2023/6679 sayılı kararı ile, yapılan başvurunun reddine karar vermiş, davacı vekilinin karara itiraz etmesi üzerine İstanbul 5. Sulh Ceza Hâkimliği 20/09/2023 tarih ve D.İş. No. 2023/8881 sayılı kararıyla itirazın reddine kesin olarak karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir :

"2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve bu kanuna dayanılarak çıkartılan Karayolları Trafik Yönetmeliği'nde, maddi hasarlı veya yaralamalı trafik kazası tespit tutanağının iptali için Sulh Ceza Hakimliği'ne başvurulabileceğine dair hüküm bulunmamaktadır.

Maddi hasarlı, yaralamalı veya ölümlü trafik kazalarında kolluk görevlilerinin düzenlemiş olduğu trafik kazası tespit tutanakları, bir idari yaptırım veya tedbir niteliğinde bulunmayan, durum veya delil tespitinden ibaret belgedir. Bu belge, adli veya idari yargı yerlerinde çözümlenecek uyuşmazlıkların görülmesi sırasında, o mahkemelerce değerlendirilecek bir tutanak olduğundan, Sulh Ceza Hakimliği'nden, maddi hasarlı veya yaralamalı trafik kazası tespit tutanaklarının iptalinin istenmesi mümkün değildir.

Maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağı; ileride görülecek uyuşmazlıklarda, idari bir işlemde veya adli yargının görev alanında bir karara konu edildiği takdirde, ilgililerce idari işlemin veya adli mercilerce verilen kararın kanun yolu incelemesinde, itirazların belirtilebileceği bir belgedir. Örneğin; trafik kazası tespit tutanağının konusu olay, tazminat talebine konu olması halinde Hukuk Mahkemeleri'nden, ceza davasına konu olması halinde Ceza Mahkemeleri'nden keşif, bilirkişi ve sair delillerle tespit tutanağının ve kusur durumunun incelenmesinin talep edilebilmesi mümkündür. Yine, henüz dava konusu yapılmamışsa kaza ile ilgili delillerin belirlenmesi maksadıyla Sulh Hukuk Mahkemesi'nden delil tespiti talebinde bulunulması da mümkündür.

Kaza tespit tutanağı, kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek hukuki uyuşmazlıkların çözümünde delil niteliğinde olan ve kolluk tarafından düzenlenen resmi bir belgedir. Bu nedenle, ileride görülecek ceza ya da hukuk uyuşmazlıklarında, tespit tutanağında yazılı hususların aksi diğer delillerle ispat edilebilir.

Bununla birlikte, herhangi bir dava ya da soruşturma konusu yapılmaması halinde, kaza tespit tutanaklarına karşı doğrudan bir itiraz yolu düzenlenmemiştir. Anayasa Mahkemesi'nin 2013/5619 Başvuru numaralı kararında; henüz dava konusu yapılmamışsa kaza ile ilgili delillerin belirlenmesi maksadıyla delil tespiti talebinde bulunularak, maddi delillerin ve varsa tanık anlatımlarının tespiti ve

kusur durumunun belirlenmesinin istenebileceği belirtilmiştir.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu 'nun 400 ve devamı maddelerinde, delil tespiti talebi halinde yapılabilecek işlemler belirtilmiş olup; Sulh Hukuk Mahkemesi'nce, delillerin tespiti ve buna ilişkin bilirkişi incelemesi yapılması sonrasında, taraflar arasındaki olaya ilişkin maddi anlamda kesin hüküm teşkil edecek nitelikte kusur belirlemesine yönelik hüküm tesis edilmesi mümkün olmayıp; ancak olaya ilişkin bilirkişi raporu alınması ile yetinilecektir.

Bu açıklamalar ışığında; muterizin kaza tespit tutanağına itirazı üzerine başvurunun reddine karar vermek gerekmiştir.

Benzer olaya ilişkin; Anayasa Mahkemesi'nin 2013/5619 Başvuru numaralı kararı

"Başvurucu, Uyuşmazlık Mahkemesi kararına rağmen Sulh Ceza Mahkemesinin kaza tespit tutanağının iptali talebini reddetmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. İlk Derece Mahkemesi, başvuru aleyhine bir idari yaptırım kararı bulunmadığı, kaza tespit tutanağında yapılan kusur değerlendirmelerine karşı itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin görevli olmadığı, olayla ilgili olarak çıkacak uyuşmazlıklarda yargılamayı yapacak olan yargı yeri tarafından kusura ilişkin bilirkişi raporu alınabileceği gerekçeleri ile talebi reddetmiştir.

2918 sayılı Kanun'un ve Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine göre maddi hasarlı kaza tespit tutanağı, kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek hukuki uyuşmazlıkların çözümüne esas olacak ve trafik zabıtasınca düzenlenecek bir resmi belge niteliğindedir. Bu sebeple sonraki bilirkişi incelemelerinde de esas alınacaktır. Buna karşın tutanakta bilgilerin aksinin tanık anlatımları ve diğer delillerle kanıtlanması mümkündür. Karayolları Trafik Yönetmeliği'ne göre kaza tespit tutanaklarında 21/3/2012 tarihinden önce kusur oranına ilişkin görüş yer almaktaydı. Fakat Karayolları Trafik Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikten sonra tutanakta taraflar için kusur oranı belirtmeksizin sadece kazanın oluşumunda kimin hangi trafik kuralını ihlal ettiği belirtilmekle yetinilmektedir. Öte yandan 21/3/2012 tarihinden önce, kaza tespit tutanağında yer verilen kusur durumuna ilişkin görüşler bilirkişi görüşü olarak kabul edilmemekte, çıkacak uyuşmazlıklarda kusur durumunun ayrıca bilirkişi aracılığıyla saptanması gerekmektedir. Başka bir deyişle kaza tespit tutanağı yalnızca ispat vasıtası olarak önem taşımaktadır.

Kaza tespit tutanaklarına karşı kanunda doğrudan bir itiraz yolu düzenlenmiş değildir. Uygulamada, tazminat davası açılması veya ceza soruşturmasının başlatılması durumunda kaza tespit tutanağına itiraz mahkemeye veya Cumhuriyet savcılığına yapılmaktadır. Ayrıca doktrinde, henüz dava söz konusu değilse, kaza ile ilgili delillerin tespiti maksadıyla delil tespit davası açılarak, kaza yerindeki maddi deliller ile varsa tanık anlatımlarının tespiti ve kusur durumunun belirlenmesinin istenebileceği kabul edilmiştir (bkz. Hasan Tahsin Gökcan, Karayolları Trafik Kanununa Göre Hukuki Sorumluluk, Tazminat, Sigorta ve Rücu Davaları, Ankara, 2014, s.1450-1465). Bundan başka Yargıtay da kaza tespit tutanaklarının tek başına hüküm kurmak için yeterli olmadığını, ancak aksi ispat edilemediği sürece maddi durumu belirleyen kanıt olduğunu kabul etmektedir.

Somut olayda başvuru, Sulh Ceza Mahkemesinden kaza tespit tutanağının iptali talebinin reddedilmesinin mahkemeye erişim hakkının ihlali niteliğinde olduğunu ileri sürmüştür. Başvurucu, aracında oluşan zararın trafik kasko sigortasından karşılanacağını bu sebeple herhangi bir dava açmak istemediğini, buna karşın kendisine kusur tevzi edilmesi nedeniyle bir sonraki trafik sigortasında kazasızlık indiriminden faydalanamayacağını ve bu nedenle zarara gireceğini ileri sürmüştür.

Yukarıda anlatılanlar ışığında ilk olarak, başvuru ileri sürdüğü Uyuşmazlık Mahkemesinin kararı uyuşmazlığın tarafları ve ilgili merciler bakımından kesindir ve söz konusu kararda somut uyuşmazlığın çözümünün adli yargı mercilerine ait olduğuna karar verilmiştir. İkinci olarak başvuru maddi hasarlı trafik kazası nedeniyle uğradığı zararı sigorta poliçesine dayanarak sigorta şirketinden veya karşı taraftan istemesi mümkün olduğu halde hukuk mahkemelerinde böyle bir dava açmamıştır. Başvurucunun, açacağı böyle bir davada kaza tespit tutanağında belirtilen kusur oranına itiraz ederek bir bilirkişi raporu ile kusur oranının yeniden tespitini istemesinin mümkün olduğu anlaşılmaktadır..."şeklinde.

KARAR : Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-İtiraz edenin kaza tespit tutanağının iptali talebi, Sulh Ceza Hakimliği'nce incelenen ve taleplerden olmadığından BAŞVURUNUN REDDİNE,"

3. Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. İstanbul 2. İdare Mahkemesi 29/09/2023 tarih ve E. 2023/2151, K. 2023/2296 sayılı karar ile, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Dosyanın incelenmesinden; davacı tarafından, 34 ... 439 plakalı aracıyla 28.07.2023 günü saat:16.30-17.00 sıralarında ... İlçesi, ... Mahallesi, ... Caddesi üzerinde seyir halinde iken, karşı yönden süratle gelen dava dışı Y. S.O'nun sevk ve idaresindeki 34 ... 7713 plakalı araçla çarpışması sonucu meydana geldiği belirtilen kazaya ilişkin olarak ... Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü'ne bağlı B Bölgesi Trafik Ekipleri görevlilerince tanzim edilen 28/07/2023 tarihli, 173749 kaza sıra nolu maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağına itiraz edilerek, bahse konu tutanağın iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen düzenlemelere göre; maddi hasarlı kaza tespit tutanağı ve tarafların kusur

durumlarını gösterir raporlar, kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek hukuki uyumsuzlukların çözümüne esas olacak ve trafik görevlilerince düzenlenecek bir belge olup, idari işlem niteliği de bulunmayan bu belgenin, adli yargı yerlerinde çözümlenecek uyumsuzlukların görülmü sırasında o mahkemelerce değerlendirilecek olduğundan, maddi hasarlı kaza tespit tutanağına yönelik davanın idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmamaktadır."

5. Davacı vekili verdiği dilekçe ile oluştuğunu ileri sürdüğü olumsuz görev uyumsuzluğunun giderilmesi istemiyle dosyaların Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesini talep etmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 1. maddesi şöyledir:

" Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyumsuzluklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir..."

7. 2247 sayılı Kanun'un "Olumsuz görev uyumsuzluğu" başlıklı 14. maddesi şöyledir:

" Olumsuz görev uyumsuzluğunun bulunduğu ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.

Bu uyumsuzluğun giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca (...) ileri sürülebilir."

8. 2247 sayılı Kanun'un "İncelemede izlenecek sıra" başlıklı 27. maddesi şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesi, uyumsuzluk çıkarmaya veya görev uyumsuzluklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

9. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/04/2024 tarihli toplantısında; Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun, 2247 sayılı Kanun'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

10. Mevzuat kısmında belirtilen düzenlemelere göre, davanın taraflarınca 14. madde kapsamında Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulabilmesi için, adli ve idari yargı yerlerince, tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada yargı yolu bakımından verilmiş görevsizlik kararları bulunması gerekmektedir.

11. Dava dosyalarının incelenmesinden, 28/07/2023 tarihinde davacının ... ili, ... ilçesi, ... Mahallesi, ... Caddesi, ... istikametinde 34 ... 439 plakalı aracıyla seyir halindeyken, Y.S.O yönetimindeki 34 ... 7713 plakalı aracın şerit ihlali yapması sonucu davacının aracına çarptığı ve araçta maddi hasar olduğu, olayda davacının kusursuz olduğu buna karşın kaza tespit tutanağının gerçeğe aykırı düzenlendiği ifade edilerek, meydana gelen trafik kazası neticesinde ... Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü B Bölgesi Trafik Ekipler Amirliğince düzenlenen, 28/07/2023 tarihli ve 173749 kaza sıra numaralı Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağının hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek, iptali istemiyle ilk olarak adli yargı yerinde dava açıldığı, adli yargı yerince, "başvurunun reddine" karar verildiği, bu kararın uyumsuzluğun çözümünde idari yargının görevli olduğuna yönelik bulunmadığı, diğer bir anlatımlayargı yolu bakımından bir görevsizlik kararı niteliğinde olmadığı, idare mahkemesi kararının ise yargı yolu yönünden verilmiş bir görevsizlik kararı olduğulanlaşılmıştır.

12. Görüldüğü üzere, adli yargı yeri kararının, idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş bir görevsizlik kararı niteliğinde olmadığı, sulh ceza hakimliğince incelenebilecek bir karar bulunmadığının tespiti niteliğinde bir karar olduğundan, adli yargı merciince verilmiş bir görevsizlik kararı bulunduğundan söz edilemeyecektir.

13. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan davacı vekilinin başvurusunun, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca reddi gerekmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN, aynı Kanun'un 27.

maddesi uyarınca REDDİNE,

01/04/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili
Kenan
YAŞAR

Üye
Nilgün
TAŞ

Üye
Doğan
AĞIRMAN

Üye
Eyüp
SARICALAR

Üye
Ahmet
ARSLAN

Üye
Mahmut
BALLI

Üye
Bilal
ÇALIŞKAN